

Flerspråkighet Pedagogers arbets sätt i förskolan

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Bleditte Klason
Hanna Fendell

2022-FÖRSK-G06

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryr utbildningen, 210 hp
Svensk titel: Flerspråkighet, Pedagogers arbetssätt i förskolan
Engelsk titel: Multilingualism, Teacher`s working methods in preschool
Utgivningsår: 2022
Författare: Bleditte Klason och Hanna Fendell
Handledare: Ann-Charlott Wank
Examinator: Kristina Bartley
Nyckelord: Flerspråkighet, Förskola, Kommunikationsverktygen, Kodväxling

---

SAMMANFATTNING

Inledning:

Att möta flerspråkiga barn på förskolorna har blivit vanligare idag än var det var för tio år sedan. Enligt Skolverket (2020) växer en fjärdedel av alla barn i Sverige i åldrarna noll till fem år upp med minst en förälder som har ett annat modersmål än svenska. Vi valde att göra vårt examensarbete om pedagogers olika strategier och arbetssätt som de använder i förskolans verksamhet för att utveckla språket hos de flerspråkiga barnen.

Studiens syfte:

Syftet med vår studie är att undersöka på vilket sätt pedagogerna arbetar med flerspråkighet för att främja språkutveckling hos barn med annat modersmål än svenska.

Metod:

I vår studie har vi intervjuat fem pedagoger, både förskollärare och barnskötare. Vi har använt oss av en kvalitativ intervjumetod, dessa har genomförts i två olika län i Sverige.

Resultat:

Resultatet vi har fått fram i vår studie är att pedagogerna använder sig av olika strategier och arbetssätt i utvecklingen av språket hos de flerspråkiga barnen. Till sin hjälp har de olika digitala verktyg för översättning och högläsning. Det har framkommit att TAKK¹ och bildstöd är ett material som ofta används i verksamheten. Något som blev tydligt var att pedagogernas inställning och förhållningssätt till flerspråkighet var av den största betydelsen för barnen. I studien framkom det även att pedagogerna såg kodväxling som en tillgång för språkutveckling hos barnen, de ansåg att barnen behövde ha ett starkt modersmål för att kunna ta sig an ett nytt språk, vilket även stöds av tidigare forskning.

---

¹ TAKK= tecken som alternativ och kompletterande kommunikation (TAKK), föremål, bilder, pictogram, bliss och bokstäver. Enligt spsm.se

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	I
Inledning	I
Studiens syfte:	I
Metod:	I
Resultat:	I
INLEDNING	- 1 -
SYFTE	- 2 -
Frågeställningar:	- 2 -
Begreppsförklaringar	- 2 -
Flerspråkighet.....	- 2 -
Språkutveckling.....	- 2 -
Kommunikation.....	- 2 -
Kodväxling.....	- 2 -
BAKGRUND	- 3 -
Pedagogers förhållningssätt till arbete med barns flerspråkighet	- 3 -
Språkmiljöerna betydelse för att främja barns flerspråkighet.....	- 4 -
Kodväxlingens betydelse för flerspråkiga barn	- 4 -
Sammanfattning av tidigare forskning	- 5 -
TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	- 6 -
Sociokulturellt perspektiv	- 6 -
Proximala utvecklingszonen - (zone of proximal development, ZPD).....	- 6 -
Stöttning- (scaffolding)	- 6 -
Kulturella artefakter	- 7 -
Mediering	- 7 -
METOD	- 8 -
Urval	- 9 -
Beskrivning av medverkande förskolor och intervjupersoner	- 9 -
Genomförande	- 10 -
Forskningsetik	- 10 -
Bearbetning och analys av material	- 12 -
RESULTAT	- 14 -
Begreppet flerspråkighet	- 14 -
Modersmålets betydelse för språkutvecklingen	- 14 -

Arbetsätt med flerspråkighet i verksamheten.....	- 15 -
Pedagogerna uppmuntrar till kodväxling.....	- 16 -
Flerspråkighet berikar verksamheten.....	- 17 -
Sammanfattning av vårt resultat	- 18 -
DISKUSSION	- 19 -
Resultat diskussion.....	- 19 -
Begreppet flerspråkighet	- 19 -
Pedagogernas inställning och förhållningssätt	- 19 -
Möjlighet till språkutveckling	- 20 -
Vikten av att tillåta varierad kommunikation	- 20 -
Metoddiskussion.....	- 21 -
DIDAKTISKA KONSEKVENSER.....	- 23 -
VIDARE FORSKNING	- 24 -
REFERENSER	- 25 -
BILAGOR.....	- 27 -
Bilaga1, Samtyckesblankett	- 27 -
Bilaga 2, Missivbrev	- 28 -
Bilaga 3, Intervjufrågor.....	- 29 -

INLEDNING

Att möta flerspråkiga barn på förskolorna har blivit vanligare idag än var det var för tio år sedan. En fjärdedel av alla barn i Sverige i åldrarna noll till fem år växer upp med minst en förälder som har ett annat modersmål än svenska (Skolverket, 2020). Svensson (2012, ss. 34,35) påpekar att för många flerspråkiga barn, är det i förskolan som de för första gången kommer i kontakt med det svenska språket. Eftersom grunden till det svenska språket läggs i förskolan för dessa barn, lyfter hon vikten av att pedagoger ska ta tillvara och främja barns olika språkkunskaper. Hon framhåller att språken kan främja varandra samt att man ska se språken som en tillgång i verksamheten. Vi vill därför undersöka hur verksamma pedagoger arbetar med flerspråkighet och vilka verktyg och arbetssätt de använder sig av för att främja barns olika språkkunskaper. Kultti (2012, s. 15) skriver att den språkliga kompetensen etableras tidigt i barns utveckling. Med hjälp av kommunikation kan vi samspela med andra. Besitter vi inte dessa kunskaper, kan vi inte göra oss förstådda och därmed inte kommunicera med vår omgivning. Detta kan i förlängningen skapa problem och utanförskap. Säljö (2014, s. 34) skriver att med hjälp av kommunikation kan vi byta kunskap och erfarenheter med varandra.

I Läroplanen för förskolan, Lpfö18 (Skolverket 2018, s. 8) kan man läsa att språk, lärande och identitetsutveckling går hand i hand. Pedagoger ska uppmuntra barns språkutveckling i svenska, detta ska göras med hjälp av barnens egen upptäckarlust. Pedagoger ska genom olika arbetssätt och redskap ge barnen möjlighet att kommunicera i olika sammanhang. Detta för att få kunskap om olika strategier som kan användas i förskolans verksamhet för att öka språkutveckling hos de flerspråkiga barnen. Svensson (2012, s. 32) framhåller att förskolan ska vara en lärande språklig miljö och bidra till språkutveckling. I Lpfö18, (Skolverket 2018, s. 8) kan man även läsa att förskolan definieras som en plats som ska uppmuntra till mångfald. Genom förståelse för våra olikheter, både det kulturella och vart och hur vi lever, kan den insikten göra det lättare att förstå varandras värderingar och livsval. Detta är något som även Svensson (2012, s. 32) framhåller, hon menar att förskolan bör representera en plats med ett tillåtande samtalsklimat, demokratisk anda samt att alla barn ska ges samma möjlighet att uttrycka sig utefter sin egen förmåga.

Under vår Förskollärautbildning har det pratats om flerspråkighet på olika sätt. Dock har vi båda under våra verksamhetsförlagda utbildningsperioder blivit placerade i områden där det inte funnits några flerspråkiga barn och därför inte getts möjligheten att arbeta med detta i någon större utsträckning. Med hjälp av denna studie vill vi få en insikt i hur verksamma pedagoger bedriver arbetet med flerspråkighet, vilka verktyg och arbetssätt de använder sig av.

SYFTE

Syftet med vår studie är att undersöka på vilket sätt pedagogerna arbetar med flerspråkighet för att främja språkutveckling hos barn med annat modersmål än svenska.

Frågeställningar:

- Hur beskriver pedagogerna att de arbetar med flerspråkighet för att främja språkutvecklingen hos barn med annat modersmål än svenska?
- Hur integrerar pedagogerna barnens modersmål respektive svenska språket i sitt arbete för att öka barnens språkliga förståelse?

Begreppsförklaringar

I detta avsnitt kommer vi att definiera de begrepp som är återkommande i arbetet.

Flerspråkighet

Detta är ett begrepp med väldigt många olika definitioner. Enligt en studie från Skolverket angående flerspråkighet, definieras begreppet beroende av vilket teoretiskt perspektiv samt vad man anser att begreppet innefattar. I den här studien utgår vi från Svenssons (2014, s. 190) definition. Hon definierar begreppet flerspråkighet genom att man besitter förmågan att uttrycka sig både skriftligt och muntligt på olika språk och i olika sammanhang och det ska göras utan större svårigheter.

Språkutveckling

Kan förklaras som en inlärningsprocess som sker när barn tar till sig ett språk och lär sig kommunicera, samt förstår innebörd av olika ord och meningar (Hwang & Nilsson, 2011, s. 207–209).

Kommunikation

Ordet innebär ett sätt att förmedla och/eller ta emot information. Jensen (2015, s. 18) förklarar det som ett sätt att förmedla och ta emot information med sinnena. Detta kan göras både verbalt och icke verbalt. Han nämner även begreppen sändare och mottagare i samband med kommunikation, vilket innebär att det måste vara minst två personer involverade i handlingen.

Kodväxling

Detta begrepp har vi valt att definiera utefter Svenssons (2014, s. 191) definition. Hon skriver att det innebär att man använder två eller fler olika språk samtidigt. Hon menar att när man använder sig av kodväxling besitter man god kunskap i det verbala språket och i sociala sammanhang.

BAKGRUND

Vi kommer här nedan presentera tidigare forskning som vi tagit del av för att ges en förståelse samt bredda vår kunskap av det valda området. Valet av tidigare forskning har även gjorts utifrån vårt syfte och våra frågeställningar.

Pedagogers förhållningssätt till arbete med barns flerspråkighet

Det som var tydligt i studierna som vi tagit del av var att pedagogernas inställning hade stor betydelse för de flerspråkiga barnen. Pedagogerna ska visa intresse samt ha en bra inställning till flerspråkighet. Kultti (2009, s. 234) uppmärksammade i sin studie att pedagogerna tillät barnen att kommunicera på sitt modersmål, men pedagogerna motiverade samtidigt barnen att använda det svenska språket. Skans (2011 ss. 121–122) såg i sin studie att under de styrda och planerade aktiviteterna arbetade pedagogerna med språkstöd. Både genom bilder och tal på barnens modersmål, enligt pedagogerna var detta för att skapa en gemenskap. Pedagogerna i denna studie menade att kommunikationen i sig var viktigare än vilket språk den fördes på. Detta blev tydligt under samlingar och sagostunder, vid dessa tillfällen använde sig pedagogerna av olika språk för att involvera alla barn. Kultti (2012, ss. 180–181) menade att detta kan med fördel göras genom att koppla ihop och konkretisera aktiviteter och vardag. Hon skrev vidare att både i de styrda gemensamma aktiviteterna som i de fria lekarna erbjuds barnen övning i språkutveckling. I de styrda aktiviteterna gavs barnen möjlighet att tillsammans upprepa, lyssna och på så sätt öva sitt språk (Kultti, 2012 ss. 169,176). Skaremyr (2021) lyfte upp att när pedagogerna tog vara på barnens egna kommunikativa strategier och såg dessa på ett positivt sätt, gavs barnen en möjlighet att vara delaktiga i verksamheten på flera nivåer.

Fredriksson och Lindgren Eneflo (2016, s. 13) betonar dock att pedagogerna behövde få mer kompetens i hur ett arbete kan utföras i arbetet med flerspråkiga barn.

Detta styrks av Skans (2011, ss. 122–123) observationer. Han uppmärksammade att när det kommer till matsituationerna, tog pedagogerna inte tillfället i akt och samtalande inte med barnen på ett språkutvecklande sätt. Han ansåg att detta kunde bero på att pedagogerna hade större fokus på språkutveckling under de styrda aktiviteterna men att detta lätt glömdes bort i de vardagliga situationerna. Detta menade Skans (2011, s. 121) var synd då detta var ett bra tillfälle att arbeta språkutvecklande, eftersom alla satt och var samlade i en gemenskap.

Även Ljunggren (2013) observerade måltiderna, hon såg brister hos pedagogerna i att inleda samtal och diskussioner med barnen vid måltiderna. Under Ljunggrens (2013, s. 112) observationer satt barnen vid ett eget bord under frukosten. Detta ledde till att barnen ägde samtalen, vilket gjorde att samtalen kunde vara svårstartade och innehållsfattiga. Ljunggrens (2013, s. 149) slutsats var att erbjudandet till kommunikation är viktig för att barnen ska ges möjlighet att utveckla sitt språk. Pedagoger behöver därför inleda, tydliggöra och möjliggöra tillfällen till kommunikation med barnen samt lära dem att kommunicera med varandra. Som en avslutande reflektion av sin studie menar Kultti (2009 ss. 232–233) att hon kunde se att barns språkutveckling utgjordes av samspel mellan barn - barn samt mellan barn – pedagog. Hon framhöll även att barnens språkutveckling påverkades av *vad* och *hur* förskolan erbjöd möjlighet till kommunikation.

Språkmiljöerna betydelse för att främja barns flerspråkighet

I studierna var det tydligt att barnen gärna tog till olika sätt för att kommunicera med varandra. Kultti (2012, ss. 174–175) skrev att lärmiljön på förskolan hade betydelse, artefakter som barnen hade tillgång till kunde möjliggöra samförstånd och fantasi mellan barnen. Ljunggren (2013, s. 78) framhöll i sina resultat att barnen kommunicerade både verbalt och icke verbalt. Det framkom att när barnen fick en artefakt till leken ökade kommunikationen och blev mer filosofisk, samt att kommunikationen innehöll funderingar över ords betydelse och dess innebörd. Ljunggren (2013, s. 88) kunde även se att artefakterna gav barnen möjlighet till att skapa nya lekar och ökade barnens fantasi. Även vid spel kommunicerade barnen med varandra, dock menade Ljunggren (2013, ss. 97–98) att kommunikationen i dessa situationer skiljde sig från konstruktionsleken. Vid kommunikationen i dessa situationer låg fokus ofta på vad som var rätt och fel i spelet. Detta var även återkommande i pusselläggandet, ett pussel går bara att lägga på ett sätt och kommunikationen hamnade därför mer i rätt och fel än i fantasi (Ljunggren, 2013, s. 100).

I Svenssons studie, om hur förskollärare kan gynna flerspråkiga barns ordförråd, underströk hon att språket påverkas av tillgången till böcker, hur man läser samt hur ofta man läste. Svensson (2012, s.32) påpekar vikten av att välja åldersanpassade böcker vid läsning, böckerna ska alltså inte vara för lätta eller för svåra för barnen. Däremot kan barn med svenska som andraspråk behöva samtala mer och djupare om boken. Detta för att ges en möjlighet att skapa sig en förståelse för den lästa texten. Skaremyr (2021) har använt sig av observationer av två nyanlända barn, i resultatet lyfte hon fram att barnen använde olika strategier för att interagera och kommunicera med andra. Detta kunde visa sig genom skuggning, kroppsspråk samt användning av artefakter. Genom användning av skuggning kunde det nyanlända barnet lära av andra, som i detta fall var mer kompetenta i leksituationerna. På så vis tog det nyanlända barnet till sig kunskap i både det svenska språket samt i leken. Skaremyrs (2021) resultat visade även att ett av barnen använde sig av de styrda aktiviteterna som fanns på förskolan i den fria leken. Detta för att skapa ett sammanhang med andra. Barnet hittade på ett språk, detta "hittepåspråk" gav henne tillgång till gemenskap och barnen kunde på så vis samspela och kommunicera med varandra.

Kodväxlingens betydelse för flerspråkiga barn

Kodväxling var en företeelse som de flesta forskare uppmärksammade i sina studier. Skaremyrs (2021) resultat visade att barnen använde sig av kodväxling. Genom att använda sig av växling gavs barnet möjlighet till att "lära sig" det nya språket och kunde då delta i sammanhanget på samma villkor som alla andra. Skans (2011, s. 99) skrev att det är till fördel om pedagoger kan använda sig av kodväxling, då detta visade för barnen att det är en fördel att kunna flera språk samt att alla språk är lika viktiga.

I Kulttis (2009, s. 233) resultat blev det tydligt att barnen använde sig av olika kommunikativa strategier. När barn med samma modersmål lekte med varandra, använde de sitt modersmål. Dock växlade de till svenska, om det kom ett barn som inte behärskade deras språk. Tillika Ljunggren (2013, ss. 140–141) framhöll i sina resultat att barnen använde sitt modersmål. Dock fick hon erfara att modersmålet användes även om det fanns barn i närheten som inte kunde förstå och eller använda detta. Dessa barn försökte då härma ordet eller hitta på ett eget ord. Även Kultti (2012, ss. 117–118,172) uppmärksammade avvikelser i modersmåls

användandet. Nämligen att barn som använde sitt modersmål i samtal med varandra, kunde vid behov till exempel för att lösa en konflikt växla till svenska i stället.

Sammanfattning av tidigare forskning

I samtliga studier vi tagit del av har forskarna utgått från det sociokulturella perspektivet. De har främst använt sig av observationer, vilka videofilmats och därefter analyserats kvalitativt. Forskarna har dessutom använt sig av intervjuer som insamlingsmetod. I studiernas resultat finner vi många likheter. Samtliga forskare lyfter i sina resultat fram att pedagogerna och deras stöttning är en viktig del för barnens språkutveckling. I de tidigare utförda studierna påpekar forskarna att pedagogernas ska se andraspråket som en tillgång och tillåta barnen att använda detta. I studierna påvisas att artefakterna är en viktig del för barnen. Dels för att artefakterna kan hjälpa barnen att söka och att få kontakt och på så vis kommunicera med andra barn som utmynnar i en gemenskap. Vikten av bra och tillgängliga språkmiljöer på förskolan var också något som lyftes fram i de studier vi tagit del av. I studiernas resultat som vi tagit del av lyftes det fram att kodväxling är något som gynnar de flerspråkiga barnen, både språkligt och socialt. Då flerspråkighet är en stor del av vår studie var vi intresserade av forskarnas definition av begreppet flerspråkighet. Vi kunde se att de använder sig av *flerspråkiga barn* i sina definitioner i stället för begreppet flerspråkighet. Av de studier vi tagit del av var det tre forskare som hade definierat begreppet *flerspråkiga barn* i sina studier. I forskarnas definition ingår de barn som använder sig av ett eller flera språk i sin vardag.

TEORETISK UTGÅNGSPUNKT

Den teoretiska utgångsram vi har utgått ifrån är det sociokulturella perspektivet i vår studie. Valet av teori har vi gjort av två anledningar. För det första har den svenska läroplanen sin grund i denna teori (Pihlgren 2017, s 21). För det andra då samspelet mellan människor är centralt i det sociokulturella perspektivet (Svensson 2009, s. 32). Vid valet av teori hade vi vårt syfte och våra frågeställningar med oss, då de handlar om ett lärande för barn och pedagoger i samspel med dess omgivning ansåg vi det sociokulturella perspektivet passande.

Sociokulturellt perspektiv

Vygotskij var den som utvecklade grunderna till det som idag kallas det sociokulturella perspektivet (Pihlgren 2017, s. 31). Det är en teori som handlar om människans lärande och utveckling. Vygotskij (2001, s. 11) menar att vår sociala kompetens utvecklas genom samtal och umgänge med andra. Han menar även att genom de sociala mönster vi omger oss med lär vi känna oss själva. Svensson (2009, s. 32) skriver att teorin utgår från att människan befinner sig i ett historiskt, kulturellt och socialt sammanhang och att samtliga aspekter behöver beaktas om vi ska kunna förstå mänsklig utveckling och lärande.

De centrala begreppen som denna teori förespråkar och vi har utgått ifrån är den proximala utvecklingszonen, Stöttning eller scaffolding, Kulturella artefakter och Mediering då vi anser att dessa passar till vår studie.

Proximala utvecklingszonen - (zone of proximal development, ZPD)

Vygotskij benämnde detta begrepp för *zone of proximal development*, ZPD. Eller den *proximala utvecklingszonen* som det kallas på svenska. Enligt Säljö (2012, s. 193) är detta det mest välkända begreppet inom det sociokulturella perspektivet. Begreppet innebär att barnet befinner sig på en nivå i utvecklingen, men genom stöttning av någon annan mer kunnig ges barnet möjlighet till att nå nästa utvecklingsnivå, men kunskapsnivån nås först när barnet själv har klarat uppgiften utan stöttning (Hwang & Nilsson, 2011, s. 67). Pihlgren (2017, s. 201) skriver att samspelet mellan människor är centralt i denna teori. För att vi ska lära oss något nytt, är det nödvändigt att vi har någon mer kunnig i vår närhet.

I vår studie tar vi fasta på detta som Svensson (2009, ss. 32–34) tar upp. Hon applicerar detta på det lilla barnet och dess språkutveckling. Hon menar att det lilla barnet som lär sig ett språk, behöver andra barn och vuxna för att utveckla sin förståelse för språket. Detta gäller också det flerspråkiga barnet. Får barnet stöd i sitt modersmål på förskolan, underlättar det inläringen av det svenska språket.

Stöttning- (scaffolding)

Är ett begrepp som både Kultti (2012) och Pihlgren (2017) tar upp. Kultti (2012, s. 30) nämner att detta är ett begrepp som myntades av Wood, Bruner och Ross. Begreppet har översatts till stöttningsstruktur eller stöttning. Innebörden är att en vuxen stöttar ett barn i något barnet inte klarar på egen hand. Kultti (2012, s. 30) beskriver att själva stöttningen handlar om pedagogen eller den vuxnes förhållningssätt gentemot barnet. Detta genom att pedagogen eller den vuxne

instruerar verbalt, är uppmuntrande och tillåter reflektion. När dessa är uppfyllda ges barnet möjlighet att ta till sig kunskaper och färdigheter.

Sett till vår studie är detta något som sker då pedagogerna är tillgängliga för barnet under sin läroperiod. Ett exempel på när detta sker är när pedagogerna använder sig av Polyglutt. Barnen får först en förförståelse av den lästa texten genom att höra boken på modersmålet. När den sedan läses på svenska finns pedagogen tillgänglig för att förklara begrepp eller ord. Eller när de använde sig av konkret material vid sina sagostunder eller sångstunder som till exempel sångpåsar. Även detta ger barnen stöttning för att få en ökad förståelse för ord och begrepp. Pihlgren (2017, s. 74) skriver att stöttnen ska tas bort gradvis, för att barnet till slut ska kunna utföra aktiviteten eller handlingen på egen hand.

Kulturella artefakter

Säljö (2014, ss. 20,21,29) som är en svensk förespråkare av det sociokulturella perspektivet tar även upp begreppet kultur. I detta begrepp menar han att det ingår kommunikation men också verktyg eller artefakter. Säljö (2014, ss. 74–75) tar upp ett bra exempel på redskap, kopplat till att vi ges större förståelse och kunskap. Lättare matematiktal kan räknas ut i huvudet, med hjälp av penna och papper kan det räknas ut mer komplicerade tal. Har man däremot tillgång till en miniräknare kan det räknas ut mer komplicerade uträkningar samt att det kommer att gå fortare. Dock kan miniräknare inte räkna ut någon uppgift på egen hand, utan människan behövs. Artefakter har hjälpt människan att övervinna olika begränsningar, både fysiska och språkliga. Vilket innebär att människan tar hjälp av en artefakt för att begripa och agera i sin omvärld, dessa kan även ses som en förlängning för människan.

Utifrån vår studie, menar vi att de digitala verktygen, och de andra kommunikationsverktygen TAKK och bildstöd kan förstås som kulturella artefakter som pedagogerna använder sig av i verksamheten. Då detta är verktyg som gör att de kan kommunicera med varandra samt öka barnens förståelse.

Mediering

Ett annat känt begrepp inom denna teori är mediering, där språket är ett centralt redskap. Säljö beskriver det så här: “vårt tänkande och våra föreställningsvärldar är framvuxna ur, och därmed färgade av, vår kultur och dess intellektuella och fysiska redskap” (Säljö, 2014, s. 81). Alltså genom samspel mellan oss människor i olika gemensamma situationer, delger vi varandra olika sorters information och kunskaper genom kommunikation. Kunskapen kan vi då ta del av samt utveckla till ny kunskap, som ger oss en möjlighet att utveckla den vidare. Säljö (2013, s. 37) menar att mediering sker vid samtal med varandra. Eftersom vi besitter olika slags kunskap, förmedlas denna vidare mellan oss i samtalen och ett lärande uppstår.

I vår studie utgör de digitala verktygen och kommunikationsverktygen TAKK och bildstöd tillsammans med samtal redskap som medierar olika kunskaper och föreställningar som möjliggör att barnet kan skapa förståelse och kunskap om sin omvärld.

I vår studie skapar de digitala verktygen tillsammans med samtal, redskap som medierar. Detta gäller även TAKK och bildstöden. Redskapen medierar i sin tur kunskaper och föreställningar som möjliggör att barnet kan skapa förståelse och kunskap om sin omvärld.

METOD

I valet av metod för datainsamling använde vi den kvalitativa metoden i form av semistrukturerade intervjuer. Enlig Christoffersen och Johannessen (2015, s. 83) är den kvalitativa metoden hermeneutisk. Westlund (2019, s. 72) skriver att begreppet hermeneutik innebär ”att tolka, förstå och förmedla [...] olika fenomen”. Hon tar upp att detta är en teori som ofta används om studien har för syfte att få insyn i informanternas upplevelse och tankar. Christoffersen och Johannessen (2015, s. 83) skriver att vid användandet av intervjuer är det viktigt att man eftersträvar ett samförstånd mellan sig och sin informant. Detta för att skapa en trevlig atmosfär mellan varandra. Då vi hade intresse i att undersöka på vilket sätt pedagogerna arbetar med flerspråkighet, för att främja barns språkutveckling, ansåg vi att valet av semistrukturerade intervjuer passade för vår datainsamling. Vi var intresserade av deras tankar och åsikter kring arbetet, men även vilka olika arbetssätt de använde sig av. Valet av den semistrukturerade intervjumetoden gjorde att vi kunde använda oss av styrda frågor och följdfrågor utifrån informanternas olika svar. Vårt val stärkte oss efter att ha läst att Thornberg och Forslund Frykedal (2019, s. 47) råder studenter att använda sig av en kvalitativ metod till sin datainsamling i form av observationer eller intervjuer då dessa metoder ger en bra inblick i antingen händelsen eller informantens egen tolkning.

Christoffersen och Johannessen (2015, s. 83) skriver att det finns olika sätt att genomföra intervjuer. Det finns strukturerad intervju, ostrukturerad intervju samt semistrukturerad intervju. Alla tre sätten har sina för och nackdelar. Under genomförandet av en strukturerad intervju ska samma frågor ställas till alla informanter samt i samma ordning. Fördelen med denna metod är att svaren kan upplevas mer sammanhängande. En nackdel är att forskaren kan missa annan relevant information, just eftersom man bara får svar på de ställda frågorna. En ostrukturerad intervjuform beskriver Christoffersen och Johannessen (2015, s. 84) mer som ett samtal, vilket gör att informanten tillåts att berätta fritt vilket kan göra informanten mer avslappnad. En nackdel kan vara att man får väldigt olika svar på sin frågeställning vilket gör att analysen blir svårarbetad. Till sist tänker vi förklara lite om den semistrukturerade intervjumetoden. Under en sådan intervju blandar man de två tidigare metoderna. Det ger intervjuaren en bred grund med information utifrån informantens kunskap och åsikt. Back och Berterö (2019, ss. 168,169) skriver att forskaren bör ha ett par grundfrågor, men låter de följas av öppna frågor beroendes på informantens svar. De skriver även att med hjälp av de öppna frågorna är det informantens egna ord som ska beskriva händelsen. Då forskaren inte behöver följa frågorna till punkt och pricka, utan bygger på öppna följdfrågor, kan intervjun upplevas mer som ett samtal. De tar även upp vikten av att informera informanten om att det inte finns några rätt eller fel vid den här sortens intervju. Eftersom det är informantens tolkning, kunskap samt deras upplevelse som är av intresse. Precis som de andra intervjuformerna finns det nackdelar med även denna metod. Likaväl som forskaren kan få mer information än tänkt, kan information gå förlorad, på grund av felställda frågor eller att forskaren kommer ifrån det tänka ämnet. Det kan även vara svårt att komma vidare i sina intervjufrågor.

Urval

I vårt urval har vi utgått ifrån bekvämlighetsurvalet, vilket innebär att vi har valt förskolor vi känt till sedan tidigare. Christoffersen och Johannessen (2015, s. 57) skriver att detta innebär att forskaren gör sitt urval på ett komfortabelt och smidigt sätt. Fördelen med detta tillvägagångssätt är att det oftast är lättare att komma i kontakt med informanterna samt att dessa kan känna sig bekvämare under intervjun. Dock kan en nackdel vara att man som forskare inte vågar ställa känsliga frågor eller tar för givet att man vet saker och därför inte ställer vissa frågor.

Beskrivning av medverkande förskolor och intervjupersoner

Vi har genomfört våra intervjuer på en förskola i Västra Götalands län samt en förskola i Hallands län. I vår studie intervjuas både förskollärare och barnskötare då vi anser att alla ingår i ett arbetslag och verkar för att främja barns utveckling och lärande. I våra intervjuer har vi valt att använda fiktiva namn på informanterna. De presenteras nedan:

Förskolan i Västra Götaland valdes eftersom förskolan har många flerspråkiga barn. Vid intervjutillfället talades de sju olika språk på avdelningen. Här har två förskollärare intervjuats samt en barnskötare på samma avdelning. Sara, verksam i 25 år och fem år på denna förskola. Adrian, verksam i fyra år och två och ett halvt år på denna förskola. Annelie, verksam i 24 år och åtta år på denna förskola.

Förskolan i Hallands län valdes ut på grund av sin placering i ett mångkulturellt område och har därför många flerspråkiga barn. Intervjuerna har gjorts med en förskollärare samt en barnskötare, på två olika avdelningar. Alexandra, verksam i 35 år och 14 år på denna förskola. Vid intervjutillfället talades de sju olika språk på avdelning. Helen, verksam i 35 år och 31 år på denna förskola. Vid intervjutillfället talades de åtta olika språk på avdelning.

I det fortsatta arbetet kommer vi inte särskilja informanternas utbildning utan de kommer att benämnas som pedagoger.

Genomförande

Vi tog kontakt med de förskolor vi ville utföra våra intervjuer på och frågade pedagogerna om det fanns möjlighet för dem att medverka i vår studie. De tackade ja och vi lämnade ut missivbrevet som vi tidigare hade formulerat tillsammans samt bestämde tider för intervjuer.

Vi formulerade även 12 intervjufrågor tillsammans, finns att läsa under Bilaga 3. Under tiden vi formulerade dessa var vi noga med att ha studien syfte och frågeställningar som utgångspunkt i utförandet. Dessa frågor hade vi sedan som grund i våra intervjuer och samma frågor ställdes sedan till alla informanter, detta för att vi skulle kunna jämföra och analysera svaren senare.

Då vi bor i olika län genomfördes våra intervjuer separat. I Västra Götaland i genomfördes tre intervjuer, dessa skedde i förskolans lokal. Varje intervju tog ca 20 minuter. I Hallands län genomfördes en intervju i förskolans lokal, denna intervju tog ca 12 minuter. Den andra intervjun inkom skriftlig på grund tidsbrist hos informanten. Alla muntliga intervjuer spelades in. Bryman (2011, s. 420) skriver genom att använda sig av inspelade intervjuer ges man möjlighet att få med alla olika nyanser av informanternas uttalanden. Intervjuare ges även möjlighet att fokusera på de tänkta frågorna utan att man riskerar att missa viktiga detaljer i informantens svar.

Forskningsetik

I vår studie har vi utgått från de forskningsetiska principer som Vetenskapsrådet (2017) har satt upp. De har fyra krav som forskaren ska uppfylla för att studien ska anses som etisk. De fyra är:

- *Informationskravet*, innebär att man som forskare ska informera deltagaren/deltagarna om syftet till studien man vill utföra.
- *Samtyckeskravet*, innebär att informanten/informanterna samtycker till att delta i studien. Dock ges information om rätten att avbryta sin delaktighet i studien när som helst under projektets gång.
- *Konfidentialitetskravet*, innebär att uppgifter om och runt informanten/informanterna som skulle göra det möjligt att identifieras dem, ska ges konfidentialitet i så stor utsträckning som möjligt.
- *Nyttjandekravet*, innebär att det du får redan på under din undersökning/studie får enbart användas i ditt forskningsändamål.

(Löfdahl, 2014. ss. 36–38)

I missivbrevet, som återfinns i Bilaga 2 delades ut innan genomförandet av intervjuerna, informerades informanterna om syftet med studien. Här i kunde informanterna läsa att uppgifterna skulle behandlas konfidentiellt, att informanterna kunde välja att avbryta sin medverkan när som helst. Det framgick även att den insamlade information enbart skulle användas i examensarbetet. Vi har här använt oss av informationskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

När intervjun genomfördes, skrev informanterna under samtyckesblanketten, Bilaga 1. Blanketten innehöll information om att uppgifterna kommer att vara konfidentiella, samt att de

kan avbryta medverkan när som helst. Här har då samtyckeskravet och konfidentialitetskravet använts. Informanterna har delgetts de forskningsetiska principer vi har utgått ifrån ett flertal gånger.

Reliabilitet och validitet

Vid vårt urval tog vi ställning till vilka förskolor vi var intresserade av att utföra våra intervjuer på. Då syftet med vår studie var hur pedagogerna själva beskriver att de arbetar med flerspråkighet för att främja barns språkutveckling, var ett av krav var att det skulle finnas flerspråkiga barn på förskolan. Detta för att vi skulle få relevant data i relation till studiens syfte, vilket bidrar till att öka studiens validitet. Hade vi i stället använt oss av intervjuer med pedagoger på förskolor som inte hade flerspråkiga barn, hade dessa inte kunnat besvara våra frågor på ett konkret sätt. Utan pedagogerna hade fått besvara frågorna utifrån hur de tror att det skulle arbetat med detta. Detta hade resulterat i att ge studien låg validitet. Thurén 2007, s. 26 beskriver att validitet handlar om att det som undersöks är det som är tänkt att undersökas. Här handlar det om relevansen om den insamlade data utifrån studien syfte och frågeställningar. En hög validitet innebär att det som var tanken att undersökas har blivit undersökt. Med den kvalitativa metod vi har valt i vår studie, nås hög validitet genom att det finns möjlighet att göra ändringar i efterhand. Så som att filtrera bort information som anser vara irrelevant utifrån syftet och frågeställningarna.

Ett annat begrepp som används inom forskning är reliabilitet. Thurén (2007, s. 26) beskriver att begreppet reliabilitet innebär tillförlighet av studien, alltså att undersökningen görs på ett noggrant och korrekt sätt. Då vi valde att spela in våra intervjuer har vi haft möjlighet att gå tillbaka och lyssna på dessa flera gånger under analysens gång.

Christoffersen och Johannessen, (2015, s. 22) menar att validitet och reliabiliteten påverkas av hur bra metod och frågeställning stämmer överens, ju mer de stämmer överens desto högre trovärdighet kommer studien att ha. Vikten av att använda sig utav rätt metod, en relevant frågeställning till sin studie samt att inte undanhålla framkommen information är något även Vetenskapsrådet (2017, s. 16) tar upp. De menar att detta ska uppfyllas för att man ska kunna uppvisa god forskningsetik.

Då vi utgått från bekvämlighetsurvalet vid vårt urval och gjort en liten studie går det inte att dra några allomfattande konklusioner av vårt resultat. Däremot har vi under hela processen med vår studie, från formuleringar av våra intervjufrågor till framskrivning av resultat haft vårt syfte och våra frågeställningar med oss.

Bearbetning och analys av material

Vid en kvalitativ analys av data rekommenderar Fejes och Thornberg att man använder sig utav Kvalens fem huvudmetoder (Kvale 1997 se Fejes & Thornberg 2019, s. 37). Dock har Fejes och Thornberg lagt till en punkt till denna lista, den heter *modellering*. Vi kommer här nedan att beskriva de punkter vi inspirerades av när vi analyserade vår data.

- *Koncentrering*: innebär att man sammanfattar sin data. Man plockar alltså ut de man anser är mest relevant för sin frågeställning.
- *Kategorisering*: innebär att man ordnar sin data utefter olika passande kategorier.
- *Tolkning*: går ut på att man som forskare tolkar sin data för att få en bredare förståelse för innehållet.
- *Modellering*: här undersöker man kategorierna man tidigare skapat för att skapa begrepp av dessa. Dessa jämförs sedan för att hitta samband i händelser eller teorier.

Här nedan förklaras hur vi gått till väga och hur dessa begrepp använts i analysen.

Efter utförda intervjuer, transkriberades dessa ordagrant. Vi sammanfattade transkriberingarna genom att vi tog bort sådant som inte var relevant för studiens syfte och frågeställningarna såsom upprepade ord och liknande. Vi har då använt oss av *koncentrering*. När vi hade sammanfattat transkriberingarna, ordnade vi informanternas svar utefter intervjufrågorna. Vi har här använt oss av metoden *kategorisering*. Vi diskuterade sedan informanternas svar och lyssnade på varandras utsagor och fick insikt i att många svar hade samma innebörd. Detta gjordes för att skapa en helhet samt för att se att den inkomna data täckte våra frågeställningar och syftet med studien. Vi har då använt oss av *tolkning* av den sammanställda data. Utifrån kategoriseringen av den sammanställda data framkom mönster i svaren. Det är sedan dessa mönster vi byggt våra resultat på samt de olika rubrikerna, vi har här då använt oss av *modellering*.

Här nedan kommer en summering av hur vi tänkte när vi skapade våra rubriker i modelleringen.

Eftersom begreppet flerspråkighet var svårdefinierat för oss ansåg vi att detta var ett relevant begrepp att ta med utifrån informanternas svar. Därför fick en kategori namnet *Flerspråkighet*, med innehållet av informanternas egna tankar om definitionen av begreppet. Då syftet med vår studie var att undersöka på vilket sätt pedagogerna arbetar med flerspråkighet för att främja språkutveckling hos barn med annat modersmål än svenska, valde vi att samla inkomna data i en kategori och gav den namnet: *Modersmålet, en fördel för språkutvecklingen?* Då vår frågeställningar berörde pedagogernas arbetssätt med flerspråkighet, blev det en naturlig kategori. Denna fick kategorin *Arbetssätt med flerspråkighet i verksamheten*. Något som även blev tydligt i intervjuerna med informanterna var pedagogernas inställning till flerspråkighet, vilket gjorde att vi skapade kategorin, *Pedagogerna uppmuntrar till kodväxling*. Det kom även upp att pedagogerna såg fördelar med att de fanns många olika kulturer i verksamheten, då de

har sett att detta är en tillgång både för barn och pedagoger. Vilket gjorde att kategorin, *Fördel med flerspråkighet* uppstod.

Bryman (2011, s. 290) tar upp detta sätt att analysera data, han kallar det för en innehållsanalys. Bryman skriver att detta är ett arbetssätt där forskaren ofta använder sig av textkodning för att sedan klassificera svaren efter teman eller olika ämnesområden. Detta innebär att forskaren försöker hitta gemensamma nämnare i svaren för att i slutändan nå ett resultat utifrån framkomna data.

RESULTAT

Vi kommer här nedan att presentera resultatet av vår insamlade och analyserade data i olika kategorier.

Begreppet flerspråkighet

Under intervjun behövde pedagogerna tänka efter innan de svarade på vad begreppet flerspråkighet innebar för dem. Begreppet förklarades likt citaten nedan:

”Begreppet flerspråkighet, det är ju att jag kan flera språk”

(Helen)

”Barn har inte ett språk utan de har flera”

(Adrian)

Det som är tydligt i analysen av våra resultat, är att informanternas svar är relativt samstämmiga. Dock var det en av pedagogerna som utvecklade sitt svar mer än de andra, hon lyfte ännu en aspekt av begreppet och uttryckte på följande sätt:

”Ja! Dels är det ju alla vanliga, officiella språk, eller alla språk och sen är det ju även, vi jobbar mycket med TAKK, Teckenspråk, så det är ju en typ av språk det ingår ju i flerspråkighet. Ser jag det som.”

(Sara)

I vårt resultat är det tydligt att begreppet flerspråkighet är svårt att definiera, men innebörden i informanternas svar är ändå samstämmiga.

Modersmålets betydelse för språkutvecklingen

I resultatet kom det fram att alla pedagoger anser att barn behöver ha ett starkt och rikt modersmål för att kunna ta till sig ett nytt språk, vilket exempelvis Alexandra uttrycker i följande citat:

”Ja absolut, har barnet ett rikt ordförråd på sitt modersmål har de också lättare för att förstå och lära sig nya ord och begrepp på svenska. Då har dom hemspråket att ”hänga upp” det nya ordet på”

(Alexandra)

Resultatet påvisade även att pedagogerna uppmuntrar vårdnadshavarna att tala sitt modersmål med barnen, detta för att stärka barnens grund i språkinläringen.

”Ja, jag är ganska övertygad om att har du inte ett starkt och tydligt modersmål, så har du väldigt svårt för att lära dig ett nytt språk. Då blir det väldigt svårt att lära sig svenska. Det är väldigt viktigt att man har ett språk. Så jag brukar uppmuntra föräldrarna att prata sitt modersmål”

(Helen)

Citatet ovan visar att pedagogerna med hjälp av vårdnadshavarna (som är de som kan stärka barnens modersmål) utgör barnens språkinläring, både modersmålet och svenskan.

Arbetsätt med flerspråkighet i verksamheten

Resultatet visar att alla pedagoger arbetar med studiestödet Polyglutt². Detta är en flerspråkig digital bilderboks tjänst för förskolan. Pedagogerna förklarade att detta var ett konkret material att använda sig av i arbetet med flerspråkighet. De ansåg att det digitala verktyget gav barnen en möjlighet till förförståelse av texten på sitt modersmål, innan de hörde samma text på svenska.

”Polyglutt är ju ett konkret sätt. Man lyssnar på boken på modersmålet. En sida i taget brukar jag köra, de får lyssna på en sida på modersmålet, sen läser jag på svenska [...] för då får de en förförståelse för på sitt språk först”

(Helen)

Det framkommer även att Polyglutt används i syfte för att konkret synliggöra likheter och skillnader i de språken som fanns i verksamheten. Barnen ges möjlighet att höra hur de olika språken talas men även de olika språkmelodierna i språken. Pedagogerna menar att detta arbetsätt ger barnen möjlighet att lära sig nya ord, antingen på svenska eller på någon annans modersmål.

Ett annat arbetsätt som lyfts fram i resultatet är arbetet med digitala verktyg. Man använder sig av QR-koder³. Pedagogerna har satt upp födelsedagssången på olika språk, med hjälp av QR-koder. Barnen får välja vilket språk sången ska vara på, de får sedan skanna rätt kod. Det framkom även att man använde sig av appen⁴ ”Sayhi”, som är till för översättning. Användning av konkret material nämns även, då ofta i samband med sagostunden eller sångpåsar. Detta för att barnen ska ges en tydlig och konkret bild av berättelsen som berättas. I resultatet framkommer det att vid samlingen på förmiddagen väljs ett språk. Det är detta språk som blir

---

² Polyglutt.se är ett studiestöd, på deras hemsida kan man läsa att applikationen innehåller mer än 2535 böcker på svenska och 60 språk. Dessa böcker inkluderar även TAKK och teckenspråk. Litteraturpedagog Agneta Edwards har även skrivit förslag på arbetsätt i handledningen som ingår i programmet.

³ QR står för Quick Respons

⁴ Appen är en förkortning av applikation som i dessa sammanhang betyder datorprogram

återkommande under dagen, man räknar på det vid till exempel spel eller när de räknar antal barn. Språket är även det man använder för att benämna begrepp vid middagen.

”Även när man spelar spel och räknar. När man slår tärningen, i stället för att räkna till fem så räknar man one, two, three, four, five. Eller hälsa eller säga tack. Det har vi gjort genom åren.”

(Sara)

Resultatet visar att TAKK och bildstöd är centralt i pedagogernas arbetssätt och tillämpades dagligen som ett kommunikationsverktyg i verksamheten. Detta för att tydliggöra vad man avser att göra eller vad som ska hända under dagen. Detta användes både för barn och tillsammans med barnen.

I resultatet lyfts det även upp ett arbetssätt där pedagogerna aktivt inkluderar vårdnadshavarna i ett samarbete för språkutvecklingen. Detta genom att pedagogerna ber om hjälp att översätta vissa begrepps betydelse på de olika modersmålen.

”Vissa vårdnadshavare ber man skriva ner, vad 10 heter, antingen så skriver de ner eller berättar det aktivt och det hjälper oss att arbeta med det språket i verksamheten”

(Sara)

Orden och betydelserna sätts sedan synligt upp på avdelningarna. Arbetssättet gör att både barn och vårdnadshavarna blir delaktiga i verksamheten. Detta utgör även ett konkret sätt att uppmuntra och uppmärksamma de olika språken som finns.

Pedagogerna uppmuntrar till kodväxling

De pedagoger som ingick i vår studie, besatt ”enbart” kunskap i svenska och engelska, utom vissa begrepp på de modersmål som talades på förskolan. I resultatet framkommer det att engelskan ofta används, både av barn och pedagoger. Det framkommer att det används som ett växelspråk i kommunikationen. Då detta är ett språk som pedagogerna behärskar samt att många utav barnen kan vissa begrepp och uttryck. Detta kan ses som att engelskan används som en bro mellan både barn och pedagoger.

”växelprata då, vi benämner de både på engelska och svenska. Det är många barn som pratar engelska i dag”

(Helen)

De kunde även se att engelskan var ett sätt för barnen att kommunicera mellan varandra.

Det framkom även att pedagogerna hade en tillåtande inställning till att barnen använde sitt modersmål i verksamheten. Det framkommer även att barnen ofta i den fria leken använde sig av sitt modersmål, men också att barnen använde sig av kodväxling vid behov.

”Under den fria aktiviteten vill vi skapa säkra arenor för att barnen ska få leka på sitt modersmål, dvs vi är tillåtande till att de även får använda sig av sitt modersmål tillsammans med de som har samma modersmål”

(Alexandra)

I resultaten är det tydligt att pedagogerna hör att barnen använder sitt modersmål i förskolan. Det framkommer även att barnen har bra koll på vem man kan prata vilket språk med, det blev även tydligt att barnen har bra insikt i vilka språk som talas på förskolan. Det lyfts även upp att många barn visar stolthet över sitt modersmål, vilket uppmuntras av pedagogerna

Flerspråkighet berikar verksamheten

I resultatet blir det tydligt att pedagogerna själva ser modersmålen och flerspråkighet som ett positivt inslag i verksamheterna. Detta genom att man får kunskap om nya ord och olika kulturer, både för barnen och för dem själva på olika sätt.

”Ja! Det är berikande för oss pedagoger och för de andra barnen också runt omkring. Att det viktigt att man blir lite öppen och mottaglig för olika ny andra saker. Att man inte tycker att sitt eget är absolut bäst, utan att allting är viktigt.”

(Sara)

Resultatet visar även på att pedagogerna ser flerspråkighet som en tillgång för alla barn i verksamheten, både de som har och inte har svenska som modersmål. Det framkommer även att det är ett bra sätt att arbeta med och tydliggöra värdegrunden.

”Fördelen är ju alla får liksom hur ska jag säga. Alla får lära känna olika kulturer, vilket är bra tycker jag. De får en förståelse för varandra, att vi är olika. Å redan tidigt, i tidig ålder ser de att det finns olikheter. Både kulturer och språk och å gemensamma saker ändå. Vi är lika fast olika”

(Helen)

Det lyfts att arbetet med flerspråkighet ses som en möjlighet och ger dem alla i verksamheten tillfälle att lära sig mer om de olika språken. På ett naturligt och konkret sätt kan barn och pedagoger tillsammans ta reda på mer information och arbeta med och om kultur och miljöer i de olika länderna.

Sammanfattning av vårt resultat

Syftet med vår studie är att undersöka på vilket sätt pedagogerna arbetar med flerspråkighet för att främja barns språkutveckling. I vårt resultat är det tydligt att pedagogerna använder sig av olika arbetssätt, strategier och hjälpmedel för att kommunicera med barn och vårdnadshavare. I resultatet framkommer det tre olika arbetssätt som används i arbetet med flerspråkighet. Dels är det arbete med konkret material och de digitala verktygen som används i verksamheten, dels tar pedagogerna hjälp av vårdnadshavarna vid behov. Dock framkommer det även att pedagogers förhållningssätt gentemot flerspråkighet var av stor betydelse för barnen.

Det konkreta materialet som nämns är hjälpmedlet TAKK och bildstöd. Materialet används av både pedagoger och barn. Det lyfts fram i resultatet att det användes för att tydliggöra händelser, då en bild ofta är lättare att förstå än ett ord eller ett begrepp.

I resultatet lyfts det även fram att digitala verktyg är något som används dagligen i verksamheten. Det är två appar som lyfts fram, den första är studiestödet ”Polyglutt” som används vid bokläsning. Med denna metod tillåts barnen att lyssna på den uppläsa boken både på sitt modersmål samt svenska, vilket ger barnen en förförståelse för berättelsen. Den andra är appen ”Sayhi”. Denna kommer till användning när det finns behov av att översätta ord och begrepp direkt. Det sista arbetssättet som lyfts i våra resultat är pedagogernas samarbete med vårdnadshavarna och barnen inom språkutvecklingen. Tillsammans tar man reda på olika begrepps betydelse på modersmålen och översätter dessa till svenska, för att sedan synliggöra dessa i verksamheten på olika sätt. Det lyfts att detta arbetssätt ger barnen en möjlighet att känna stolthet i att kunna ett annat språk.

Det framkommer att man integrerar barnens modersmål i verksamheten genom att pedagogerna visar intresse för barnens olika modersmål och språk. De arbetssätten som används tillsammans med pedagogernas förhållningssätt, tydliggör att alla språk är lika mycket värda och att de ska ses som en tillgång både för barnet och i verksamheten. Utifrån resultatet kan vi se att pedagogerna uppmuntrar och banar väg för barnen att använda sitt modersmål i verksamheten. Det lyfts även fram att ett starkt modersmål är centralt för att barnen ska ges möjlighet att lära ett nytt språk. Det framkommer att användning av alla dessa olika arbetssätt beror på att man anser att det främjar språkutvecklingen hos barn. Både hos de barn med annat modersmål än svenska och hos de barn med svenska som modersmål.

DISKUSSION

Resultat diskussion

Här nedan kommer vi nu diskutera vårt resultat i relation till tidigare forskning och begreppen från den sociokulturella teorin.

Begreppet flerspråkighet

Vid arbetets start ville vi definiera begreppet flerspråkighet, vi uppmärksammade då att detta var ett svårt begrepp att definiera. Det fanns väldigt många olika förklaringar för begreppet, dock var innebörden samstämmig. Ljunggren (2013, s. 37) påpekar att flerspråkighet är ett svårt begrepp att definiera. Under våra intervjuer bad vi därför pedagogerna förklara vad flerspråkighet innebär för dem. Även här uppmärksammade vi att pedagogerna hade svårt att definiera begreppet. Svaren uttrycktes väldigt olika, men innebörden var densamma. I våra resultat var det tydligt att flerspråkighet innebär, att man behärskar mer än ett språk. Dock framkom ett svar som var mer utförligt än vad vi tidigare stött på. Pedagogerna i fråga valde att inkludera TAKK och teckenspråk i detta begrepp. Detta gjorde att vi bestämde oss för att undersöka hur begreppet flerspråkighet hade definierats i den tidigare forskningen vi tagit del av. Precis som i våra resultat skiljer sig definitionen och förklaringen av begreppet i den tidigare forskningen, men även här var innebörden överensstämmande. Utifrån forskarnas definitioner kan vi se att ingen har inkluderat TAKK eller teckenspråk som en av våra informanter gjorde. Detta anser vi vara väldigt intressant, då vi menar att både TAKK och teckenspråk är något som ofta används ute på våra förskolor. I vårt resultat lyftes det fram att det ofta användes som ett hjälpmedel vid kommunikation med de flerspråkiga barnen och vårdnadshavarna.

Pedagogernas inställning och förhållningssätt

I vår studies resultat framkommer det att pedagogernas inställning har en stor betydelse för de flerspråkiga barnens språkutveckling. Detta är något som framkommer i Fredriksson och Lindgren Eneflors (2016) och i Skans (2011) studier. I vårt resultat framkommer det att pedagogerna visar nyfikenhet och intresse gentemot barnens olika språk. Genom deras förhållningssätt ökar intresset för de olika språken i hela gruppen, och gör att alla engagerar sig och vill lära sig mer. Arbetssättet sker genom att de tillsammans tar reda på ord och begrepps betydelse på barnens modersmål. Barnen ges en möjlighet till att lära sig både svenska och modersmålet samtidigt. Lärande sker i samspel och barnen ges en möjlighet till att upprepa och öva. Det kan ses som en strategi och metod för att utveckla barnens ordförråd. Arbetssättet styrks av Svensson (2009, ss. 32–34), hon menar att barn som håller på att lära sig ett språk behöver samspela med andra för att lära sig det nya språket. Eftersom lärandet sker i grupp, både med pedagog och barn ser man att deras arbetssätt överensstämmer med det Kultti (2012 ss. 169,176) framhäver i sin studie. Hon menar att genom användning av styrda aktiviteter, ges barnen möjlighet att upprepa, lyssna och på så sätt öva det nya språket. Ser man till den sociokulturella teorin är samspelet mellan människor centralt, i detta fall mellan barn och pedagoger. I vår studie är det pedagogerna som besitter mest kunskap i det svenska språket, deras närvaro och stöttning är det som hjälper barnen att nå nästa nivå i sin egen språkutveckling. Detta stärks av Vygotskij (2001, s. 13), han menar att lärandet sker hos barn i det vardagliga tillsammans med någon mer kunnig inom området. Det vill säga i *den proximala utvecklingszonen*. Kultti (2012, s. 30) poängterar att pedagogernas förhållningssätt samt hur de instruerar barnen, påverkar barnens möjlighet till lärande.

Möjlighet till språkutveckling

Svensson (2012, s. 32) beskriver att tillgången till böcker, hur man läser dessa, hur ofta det sker samt valet av böcker, påverkar de flerspråkiga barnens språkutveckling på förskolan. I vårt resultat framgår det att pedagogerna använde sig av det digitala verktyget Polyglutt, för att ge de flerspråkiga barnen möjlighet att vara delaktiga i bokläsandet. Barnen får då en sida uppläst på sitt modersmål för att sedan få samma sida uppläst av en pedagog på svenska. Detta ger barnen en möjlighet till förförståelse genom att först höra sidan på modersmålet. Även Skans (2011, s. 121–122) tar upp vikten av att använda olika språk för att göra och låta alla barn vara delaktiga. I sin studie såg han att detta oftast gjordes vid samlingar och sagostunder. Vilket även stämmer bra överens med vår studie. Utifrån den sociokulturella teorin menar vi att det sker en stöttning gentemot barnen när de tillåts lyssna på böckerna på sitt modersmål samtidigt med den svenska uppläsningen av boken. Pihlgren (2017, s. 74) tar upp att stöttningen ska vara i hög grad i början för att långsamt plockas bort, då barnet är mogen att ta sig an uppgiften på egen hand. Vilket vi menar kan göras i dessa situationer, då barnen kommer lära sig språket efterhand.

Vikten av att tillåta varierad kommunikation

Kultti (2012, ss. 174–175) lyfter att tillgången av artefakter i förskolans lärmiljö har stor betydelse för barnens möjlighet till samförstånd och fantasi mellan varandra. Studiens resultat visar tydligt att det används TAKK och bildstöd i verksamheten. Detta används som ett förtydligande av en händelse för barnen, men även som ett komplement för att barnen ska få en möjlighet till att skapa samförstånd och samtal mellan varandra. Barnen ges då en möjlighet till kommunikation utan att helt behärska det svenska språket. Även Skans (2011, ss. 121–122) lyfter användning av språkstöd i sin studie. Språkstödet används här för att skapa gemenskap. Pedagogerna ansåg att kommunikationen i sig var viktigare än på vilket språk den utfördes på. I vårt resultat framkom det att pedagogerna använde sig utav en digital app för att kunna översätta ord och begrepp vid behov. Användning av digitala hjälpmedel var även något som Fredriksson och Lindgren Eneflös (2016, s. 11) fick fram i sina resultat.

Sett till vår studie kan de hjälpmedel som pedagogerna använder sig av förstås som artefakter vilka möjliggör en större kunskap och förståelse för barnen (Säljö, 2014, ss. 74–75). Utifrån vår studie anser vi att de digitala verktygen, TAKK och bildstöd bidrar till barnens fortsatta lärande. Barnen ges möjlighet att ta in kunskapen genom att höra den, se den visuellt men även möjlighet att verbalt uttrycka sig om den. Arbetssättet ger barnen en stöttning av en pedagog och verktygen samtidigt. Pihlgren (2017, ss. 31–32) skriver att med hjälp av stöttning av någon mer kompetent person vid lärtillfället ges barnen möjlighet att utvecklas vidare och nå nästa utvecklingsnivå. Här träder den *proximala utvecklingszonen* tydligt fram.

Skaremyr (2021) lyfter upp i sin studie att genom att låta barnen använda sina egna kommunikativa tillvägagångssätt samt se dessa ur ett positivt perspektiv, ger pedagogerna barnen en möjlighet till att vara delaktiga på flera nivåer i verksamheten. I vårt resultat framkommer det att barn och pedagoger har hittat en gemensam kommunikativ väg i engelskan, vid de tillfällen de behövs. Detta ger barnen ett erbjudande till kommunikation och en möjlighet att vara delaktiga i verksamheten trots språkförbistringar. Något annat som framkommer i vårt resultat är att pedagogerna både tillåter barnen att använda sitt modersmål samt att de ibland anpassar grupper så att barnen ges möjlighet att leka tillsammans med andra barn som behärskar samma språk. Vygotskij (2001, s.11) styrker detta genom att skriva att barn lär sig i sociala sammanhang och i dialog med andra.

Skans (2011, s. 99) skriver att det är till fördel om pedagoger kan använda sig av kodväxling på barnens modersmål. Då visar man barnen att det är en fördel att kunna flera språk samt att alla språk är lika viktiga. Dock var detta inget som framkom i vårt resultat då pedagogerna enbart behärskar svenska och engelska, vilket blir en annan typ av kodväxling. I våra resultat framkom det att pedagogerna försöker lära sig vissa ord och begrepp på barnens modersmål. Detta är även något som Fredriksson och Lindgren Eneflo (2016, s. 11) kom fram till i sin studie. Sett utifrån den sociokulturella teorin där samspel är en central del. I ett samspel krävs kommunikation, verbal eller icke verbal. Begreppet mediering blir centralt i vår studie, då tillgång till olika digitala verktyg och andra artefakter liksom det verbala språket möjliggör mediering av olika kunskaper och föreställningar, som blir viktiga när barnen ska erövra ett nytt språk. Barnen ges en möjlighet att förstå sin omvärld på flera sätt, tack vare kommunikationen. Säljö (2014, s. 82) skriver att den viktigaste komponenten i just mediering är vårt språk, då det är detta som gör att vi kan utöka vår världsbild genom utbyte av erfarenheter och kunskaper.

Metoddiskussion

För att få svar på studiens syfte utgick vi från två kriterier när vi gjorde urvalet av förskolor. Det första var att vi ville intervjua både förskollärare och barnskötare, då vi ansåg att alla ingår i arbetslaget. Det andra kriteriet vi hade var att det skulle finnas flerspråkiga barn på förskolan. Vid vårt urval använde vi oss av bekvämlighetsurvalet. Vi båda hade kännedom om förskolor som vi ville utföra vår studie på och som uppfyllde kriterierna. Christoffersen och Johannessen (2015, s. 54) tar upp att det är vanligt inom läroprogrammen att man begränsar antalet informanter då studenten har begränsad tid på sig att utföra studien. Det var även något vi kom till insikt i när vi skulle välja ut antal informanter. Begränsningen av informanter bidrog även till att vi hann göra bra analyser av vår insamlade data till vårt resultat.

För att få svar på studiens syfte, valde vi att använda oss av en kvalitativ metod i form av intervjuer. Syfte med studien var att ta reda på hur pedagogerna ansåg att de arbetade med flerspråkighet i förhållande till barns språkutveckling. Vi behövde då ha insikt i deras tankar om deras arbetssätt. Därför valde vi att genomföra semistrukturerade intervjuer i vår studie. Back och Berterö (2019, ss. 168–169) beskriver att denna metod utgörs av att intervjuaren har ett par grundfrågor, som följs upp av öppna frågor beroendes på informantens svar. En fördel med denna metod är att forskaren har mindre inverkan på informantens svar och på så vis kan intervjun upplevas som mer anpassningsbar. En annan fördel är att vid den här sortens intervjumetod finns det inga rätt eller fel svar, utan intresset ligger på informantens tolkning, kunskap samt deras upplevelse av det undersökta fenomenet. För att inte missa viktig information kunde vi med hjälp av våra grundfrågor styra samtalen/intervjun för att inte tappa fokus från syfte samt våra frågeställningar.

Som lyfts tidigare under studiens *Genomförande* inkom en av intervjuerna skriftligt, på grund av tidsbrist hos informanten. Även om vi kände att risken fanns att vi skulle missa information på grund av missade följdfrågor eller se informantens kroppsspråk, så kände vi att det var bättre att få in svar än att bli utan eller behöva leta upp nya informanter. Informanten uppmanade oss att höra av oss om det var något som var otydligt i dennes formuleringar eller om vi saknade någon information i svaren. Dock var svaren väldigt utförliga och bra formulerade så vi behövde inte återkomma för att förtydliga något. Däremot märkte vi stor skillnad när vi utförde våra analyser att det var lättare att tolka svaren från de vi intervjuat på plats än de skriftligt inkomna svaren. Vi insåg att vi hade större förståelse för svaren när vi såg kroppsspråk och de muntliga formuleringarna från informanterna.

Vid datainsamling till ett examensarbete råder Thornberg och Forslund Frykedal (2019, s. 47) studenter att använda sig av observationer eller intervjuer. Detta för att dessa metoder ger en bra inblick av händelser och informanternas egen tolkning. Detta stärkte oss i valet av att använda oss av intervjuer. Dock känner vi i efterhand att om tid hade funnits hade vi gärna gjort observationer också, detta för att ges möjlighet att jämföra informanternas svar i förhållande till vad som sker i verksamheten.

När vi skulle utföra våra intervjuer valde vi att spela in dessa, för att vi skulle kunna fokusera helt på samtalet med informanterna. Bryman (2011, s. 428) menar att denna metod ger intervjuaren en möjlighet till att få in mer data till sin studie. Detta eftersom man kan ställa sina grundfrågor men även att de ges möjlighet att under intervjun ställa relevanta följdfrågor. Detta utan att behöva avbryta för att anteckna informanternas svar, då detta kan störa samtalets flöde.

Christoffersen och Johannessen (2015, s. 85) tar upp begreppet standardisering. De menar att detta innebär att forskaren ställer samma frågor och i samma ordning till sina informanter. De påpekar även att detta kan underlätta analysen senare, detta för att samma frågor ställts i samma ordning och man kan lätt jämföra dessa. Under våra intervjuer använde vi oss av semistrukturerade intervjuer. Vi utgick från samma grundfrågor som ställdes i samma ordning till informanterna. Även om vi hade olika formuleringar i våra följdfrågor, var dessa ofta lika. Detta underlättade vår analys, vi kunde urskilja skillnader och likheter i informanternas svar utifrån varje fråga. Vi kunde även kategorisera svaren på ett lätt och överskådligt sätt vilket hjälpte oss att se att vi fått svar på våra frågeställningar och studiens syfte.

DIDAKTISKA KONSEKVENSER

I dagens samhälle och därmed ute på våra förskolor, har flerspråkighet och flerspråkiga barn blivit vanligare än tidigare. Under vår utbildning har det pratats om flerspråkighet och flerspråkiga barn på olika sätt. Dock har vi båda saknat erfarenheten av att arbeta med detta under våra verksamhetsförlagda utbildningsperioder. Därför valde vi att undersöka hur verksamma pedagoger arbetar med flerspråkighet, vilka verktyg och arbetssätt som de använde sig av. Detta för att vi ville få mer kunskap i ämnet samt att kunna delge detta till fler i samma situation som oss.

Utifrån studiens resultat har vi fått insikt i olika arbetssätt och hjälpmedel som man kan använda sig utav i verksamheten. Även om intervjuerna har utförts i olika län har arbetssätten de använt sig av varit överensstämmande, med vissa små skillnader. Hjälpmedlen har varit allt från appar som kan hjälpa till att översätta ord och begrepp, till möjligheter att få böcker upplästa på olika språk. Detta för att ge alla barn samma möjlighet att vara delaktiga. Tack vare att boken lästes upp på modersmålen gavs barnen en förförståelse för innehållet i boken när den sedan lästes på svenska. Till sin hjälp hade pedagogerna även mer konkret material i form av TAKK och bildstöd. Vi fick en insikt i hur vårdnadshavare kunde och borde involveras för att tydliggöra och synliggöra alla språk som talades i verksamheten. Något som blev tydligt i både vår studie och tidigare forskning var vikten av att ha ett starkt modersmål, för att kunna ta till sig ett nytt språk.

Det som blev tydligast för oss utifrån både den tidigare forskningen samt vårt resultat var att pedagogernas inställning och attityd gentemot flerspråkighet hade störst betydelse för barnens språkutveckling. I vårt resultat framkom det även att pedagogerna såg flerspråkigheten som en tillgång för alla i verksamheten. De framhölls att flerspråkigheten främjade värdegrundsarbetet. Barnen fick redan från tidig ålder en insikt i skillnader och likheter mellan kulturer, språk och dess språkmelodier. Alla är vi lika men ändå olika.

Efter att vi nu har fått ta del av de olika arbetssätten, kommer vi att ta med oss den nyvunna kunskapen ut i vårt arbetsliv samt föra denna vidare. Vi anser att dessa arbetsrätten stämmer bra in på det som tas upp i Lpfö18 (Skolverket 2018, s. 10) så med dessa ord avslutar vi:

”Förskolan ska ge barnen möjlighet att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer. Därför ska barnen få möjligheter att upptäcka och förundras, pröva och utforska samt tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter.”

VIDARE FORSKNING

Eftersom flerspråkighet har blivit vanligare i samhället, anser vi att arbetet med flerspråkighet är av stor betydelse redan i förskolan. Detta för att vi ska kunna erbjuda samma lärande till alla barn, oavsett bakgrund och modersmål.

Efter att ha genomfört denna studie tillsammans har vi diskuterat att det skulle vara intressant att göra studien i en större omfattning. Detta för att få en bredare inblick i arbetssätten samt hitta fler strategier att använda sig utav och dela med sig av. Vid en vidare forskning skulle vi då gärna använda oss av fler metoder för att komma fram till nya resultat. Möjlighet till observation av pedagogernas arbete med flerspråkighet och deras strategier för att främja språkutveckling hos barn med annat modersmål än svenska. Vi skulle även ha möjlighet att intervjua både barn och vårdnadshavare för att få en inblick i deras åsikter om arbetet. Något annat som hade varit intressant är att ha möjlighet att följa barnen i högre ålder för att se vilka metoder och arbetssätt som de upplever och upplevt fungerar bäst för deras lärande.

REFERENSER

Back, C. & Berterö, C. (2019) Interpretativ fenomenologisk analys. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber. ss. 165–178
Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Fejes, A. & Thornberg, R. (2019) Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber. ss. 16–43

Hwang, P. & Nilsson, B. (2011). *Utvecklingspsykologi*. tredje reviderade utgåvan Stockholm: Natur och kultur

Jensen, M. (2015). *Interpersonell kommunikation*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Kultti, A. (2009). Tidig flerspråkighet i förskolan. I Sheridan, S, Pramling Samuelsson, I & Johansson, E. (red.) *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis, ss.215–237.

Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/20404>

(2021-11-12)

Kultti, Anne (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan [Elektronisk resurs] villkor för deltagande och lärande*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2012

Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/29219>

(2021-11-26)

Ljunggren, Å. (2013). *Erbjudanden till kommunikation i en flerspråkig förskola. Fria och riktade handlingsområde*. Licentiatavhandling Malmö: Malmö högskola 2013

Länk: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404568/FULLTEXT01.pdf>

(2021-11-26)

Läroplanen för förskolan

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>

(2021-11-16)

Pihlgren, A. S. (2017). *Undervisning i förskolan: att skapa lärande undervisningsmiljöer*. Första utgåvan Stockholm: Natur & Kultur

Roos, C. (2014) Att berätta om små barn-att göra en minietnografisk studie. I Löfdahl, A, Hjalmarsson, M & Franzén, K (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. 1. uppl. Stockholm: Liber (46–57)

Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. Licentiatuppsats. Malmö högskola.

Länk: <http://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404567/FULLTEXT01.pdf>

(2021-11-12)

Skolverket 2020, Tabell 2A

Länk: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&verkform=F%C3%B6rskola&omrade=Barn%20och%20grupper&lasar=2020&run=1>

(2021-11-22)

Skaremyr, E. Newly arrived children's encounters with the cultural community of preschool, I *European early childhood education research journal*, 2021-05-04, 29 (3), ss.397-409

Länk: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-25992>

DOI: [10.1080/1350293X.2021.1928722](https://doi.org/10.1080/1350293X.2021.1928722)

(2021-11-23)

Svensson, A-K. (2009). *Barnet, språket och miljön: från ord till mening*. 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur

Svensson, A-K. (2012). *Med alla barn i fokus - om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling*. Högskolan i Borås

Länk: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:869525/FULLTEXT01.p>

(2021-11-23)

Säljö, R. (2012). Den lärande människan – teoretiska traditioner. I Lundgren, U P., Säljö, R & Liberg, C (red.) (2012). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 2., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur. SS.139–197

Säljö, R. (2013). *Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Sjöberg, M. F. & Lindgren Eneflo, E. (2019) «Man blir lite osäker på om man gör rätt» –En studie om pedagogers arbete med flerspråkighet i förskolan, *Nordisk barnehageforskning*, 18(1). doi: [org/10.7577/nbf.3080](https://doi.org/10.7577/nbf.3080)

(2021-11-16)

Thornberg, R. & Forslund Frykedal, K. (2019) Grundande teori. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber. ss.44–71

Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Westlund, I. (2019) Hermeneutik. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3 Stockholm: Liber. ss. 72–90

Vygotskij, Lev Semenovič (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos

BILAGOR

Bilaga1, Samtyckesblankett

Samtycke till insamling och behandling av uppgifter om dig

Som en del av kursen 11FK75 vid Högskolan i Borås utför vi, Bleditte Klason och Hanna Fendell, med en studie där syftet att undersöka hur pedagoger arbetar med flerspråkighet för att främja språkutvecklingen.

Vi som utför denna studie skulle vilja göra en intervjustudie med er. Frågornas fokus kommer vara om ert arbete och syn på flerspråkighet i förskolan. Men även om din yrkesroll och hur många verksamhetsår du besitter. Vi vill gärna göra en ljudinspelning av intervjun för att få en så heltäckande bild som möjligt.

Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig för behandlingen, som sker med stöd av artikel 6.1 (a) i dataskyddsförordningen (samtycke).

Uppgifterna kommer att användas av oss samt vara tillgängliga för lärarna på den aktuella kursen och centrala administratörer vid högskolan. Uppgifterna kan dock vara att betrakta som allmänna handlingar som kan komma att lämnas ut i det fall någon begär det i enlighet med offentlighetsprincipen.

Uppgifterna kommer att lagras inom EU/EES eller tredje land som EU-kommissionen beslutat har en skyddsnivå som är adekvat, dvs. tillräckligt hög enligt dataskyddsförordningen. Uppgifterna kommer att raderas när de inte längre är nödvändiga.

Resultatet av studien kommer att sammanställas i oidentifierad form och presenteras så att inga uppgifter kan spåras till dig eller din verksamhet.

Du bestämmer själv om du vill delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna samtycke, och du kan när som helst ta tillbaka ett lämnat samtycke. Dina uppgifter kommer då inte att användas mera. På grund av lagkrav kan högskolan dock vara förhindrade att omedelbart ta bort uppgifterna.

Jag samtycker till att uppgifter om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

Underskrift

Namnförtydligande

Ort och datum

Bilaga 2, Missivbrev

Missivbrev

Hej! Vi heter Bleditte Klason och Hanna Fendell och vi studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås samt Campus Varberg. Vi ska nu påbörja vårt examensarbete där vi har valt inriktning på flerspråkighet. Syftet med vår studie är att undersöka hur pedagoger arbetar med flerspråkighet för att främja språkutvecklingen. Frågorna kommer beröra din beskrivning av arbetet med flerspråkighet samt om du anser att det kan främja barnens språkutveckling. Ämnet valdes eftersom vi tycker det är intressant samt att vi vill lära oss mer av det. Vi är därför intresserade av hur du som erfaren pedagog resonerar och tänker kring ditt arbete med flerspråkighet, detta hoppas kan leda till intressanta samtal.

Vi kommer ta hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer:

- **Genom att skydda personuppgift**, allt kommer behandlas konfidentiellt vilket innebär att varken du eller din arbetsplats kommer att kunna identifieras.
- **Valfritt deltagande**, innebär att du kan avbryta ditt deltagande när som helst. Både vid och efter intervju, detta innebär att dina utsagor inte kommer användas i studien.
- **Datainsamlingen**, kommer endast användas till att svara på undersökningens syfte och resultatet kommer enbart användas i vårt examensarbete.

Kontakta gärna oss eller vår handledare vid eventuella frågor och funderingar!

Med vänlig hälsning

Bleditte Klason

XXXX-XXX XXX eller XXXXXXX@student.hb.se

Hanna Fendell

XXXX-XXX XXX eller XXXXXXXX@student.hb.se

Handledare: Ann-Charlott Wank

XXX-XXXXXXXXX.XXXX@hb.se

Bilaga 3, Intervjufrågor

Intervjufrågor

1. Hur länge har du arbetat inom barnomsorgen? Och på denna förskolan?
2. Utbildning, förskollärare/ barnskötare? Har du någon fortbildning inom flerspråkighet? Om ja? Vilken/Vilka?
3. Vad innebär begreppet flerspråkighet för dig?
4. Hur många olika språk har ni på avdelningen?
5. Besitter du något annat språk än svenska som du använde i verksamheten? Om ja, kan du berätta hur du använder dig av detta i mötet med barnen?
6. På vilket sätt kan barnens modersmål främja det svenska språket?
7. Kan du beskriva hur ni arbetar med flerspråkighet i verksamheten? Ge gärna konkreta exempel.
8. På vilka olika sätt integrerar ni barns modersmål i det pedagogiska arbetet för att främja språkutvecklingen? Används något konkret material? Vilka i så fall?
9. Ser ni någon skillnad på ert arbete med språkutvecklingen om man jämför planerade aktiviteter mot fria aktiviteter?
10. Vad anser du/ni vara en fördel med att arbeta med flerspråkiga barn? Om ja, beskriv gärna konkret vilka?
11. Vad anser du/ni vara svårt att arbeta med flerspråkiga barn? Om ja, hur har ni hanterat det?
12. Har du något mer som du vill tillägga?

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se